

הגיוס הזה מפריע נורא

מושה אירום

התותחנים, בו השתלם במהירות במספר קורסיים רב, והגיע עד לדרגת סרן. לפני שלוש שנים נשא אשה. כעבור שנה נולדה בתו הראשונה. כאשר יצא בהיותו בן 29, לשדה הקרב, טרם נולד בנו השני. אשתו היתה אז בחודש הריונה השביעי.

בהתאסף יחידת המילואים שלו, אמר משה לפיקודו: "הגיוס הזה מפריע לי נורא". ה"גיוס הפריע לו הן בחייו המשפחתיים והן בניהול בית המלאכה שלו. אולם מוישה לא התלונן. באותו יום של הכנות קדחתניות לקראת היציאה, התרוצץ משה ללא ליאות ואיש לא שמע ממנו עוד על בעיותיו האישיות. יחידת התותחנים שלו קיבלה את המשימה לרכז את מוצבי האויב ולהכניסם להסתערות השריון. אש כבדה מנשק קל הומטרה לעבר החוללים. משה יכול היה להמתין עד שהאש תיפסק, אולם היה עליו לסייע לפורצים. לשם כך היה חייב להשתמש במצפנו מחוץ לוחל, רחוק מהשפעות מתכת. הוא קפץ מחוץ ל"זחל עם המצפן. כעבור דקה התפוצץ באותו מקום פגז מצרי.

על אף האש החזקה הצליחו לחלצו, כשכל גופו מלא רסיסים. הוא מת בבית החולים. מיד לאחר שנפגע, נתפס מקומו עלידי סגנו אך בבית משפחת אירום, אין מי שימלא את מקומו של משה.

חיים מצריה

מקלע בינוני בכוכר הררי

אימונים. המחלקה — מחלקת הניכים בקורס מפקדי כותות — דוהרת בקצב מסחרר. זהו מסע פתיחת הקורס, מסע־שבירה למושב הקרובה. בראש צועד המפקד, גבר קומה, נאה פנים. הוא דוהר במהירות איומה ומחלקה אחריו. חייל כושל — ה"מפקד נוטל ממנו זביל פצצות, וממשיך קדימה. כשמגיעים לבסיס, הוא בקושי זו: שריר ניחק ברגלו והכאיב לו כל זמן ה"מסע.

הוא נולד ברמתגן, בן למשפחת מייסדי העיר. אביו היה מראשוני השומרים במקום, חייל ותיק במשך שנים, שוטר במסגרת ה"מיוחדת. חיים היה ספורטאי. אלוף ישראל בריצת 300 מטר, שותף לשיא ארצי 100 מטר לנוער, אלוף מכבי בשנת 1954 ב"ריצות 400 ו-100 מטר.

צניחה. מספר שעות לפני הקפיצה בת"ר, רון, הוא נתקף בהרעלת קיבה. משך שעות הוא מתחיל על המיטה. בקושי נסדר מ"פיקודו היוצאים לצנוח. המחלקה תנונה בלחץ קשה, תחת התקפות היריב בתמרון. הם קוראים לעזרה. קולו של המפקד מצ"לית, מהעבר השני, נשמע, באלחוט: "אני בא לעזרה". כעבור זמן, הרגיש את עצמו קצת יותר טוב, וצנת בגל השני.

כשהיה ילד, היה שובב. פעם שיחק ליד בריכה ונפל לתוכה. פעם אחרת בלע מפתח מתוך צרור מפתחות שניתן לו למשחק, והכריז בנאוה: "בלתי (בלעתי) מפתח סטנצ'יק". יום אחר חזר כשהוא עטור ענף עץ, שנתקע בראשו בקוץ שהעמיק מאד.

פעולת תגמול. לפני היציאה, יושבים ר"מחלוצים. אחד צוחק על השנוי ומתחיל שתורו להתפגור. מטילים גורל. תנונו של חיים יצא להיפצע. הקרב מתחיל. אחד התפ"קידים החשובים מוטל על מצליח ופיקודו. הוא ממלא את תפקידו בשקט מופתי ובקור רוח. רק לאחר שוך היריות הוא מודיע בקול שקט: "נפצתי".

הוא נמשך לצבאות עוד מילדותו. מגיל צעיר היה חניך תנועת הצופים. בבית־הספר התיכון נכנס לגדנ"ע, סיים קורס מ"כים כחניך מצטיין, עבר קורס סיירים וקורס צלפים, הודרך בקורסים למרות שלא למד עוד בבית־הספר התיכון. לאחר הכתה ה"שישית נאלץ להפסיק ללמוד, עבד בתחנת החשמל רידינג.

קבע קדש. הכנות. רגלו של מצליח רחוי קה מלהיות כסדר. הוא מתאמן בריצה. מת"פאר ביכולתו לרוץ שנית. צניחה. התארגן נות מהירה על הקרקע. כל הילה מתחפרים, משוחחים ומתלוצצים. מצליח, בן 21, אומר לחבר: "כשהעסק יגמר ונחזור הביתה, נר"כין ארוחה בריאה לזכר כרסום מנות־הקרב."

ההובי שלו היה הצבא. הוא גם בחר ב"צבא כמקצוע לחיים, אסף בביתו ספריה צבאית ענפה. הוא דחה כל תכניות פרטיות בגלל הצבא, חתם על שירות בצבא הקבע.

קרב במצרים. יש צורך להסתער בכ"דונים על כוכי האויב. מצליח מתערע עם פיקודו, מעמדה לעמדה. עד שהוא נתקל בעמדת מקלע בינוני. הוא ממשיך להס"ת, נופל ללא הגה מפיו כשצירור כדורים פוגע בו. שאר אנשי חוליתו נפצעו.

האם עבדה בוגדוטיוריה ברמתגן. מזה שבע שנים ביקשה לעבוד בעיריה. אולם לא התירו לה, משום שבעלה עובד גם הוא בעיריה, במחלקה הסניטרית. אחרי מות ה"בן, קיבלה האם את העבודה.

למה לשרת בצבא זר?

בטונים היה יצחק אלבו ספר. היתה לו חנות משלו והוא העסיק בה פועלים מספר. שם גידל משפחה וששה בנים לתפארת, כולם זכרים. יוסף היה הבכור. יתכן ויצחק אלבו לא היה חושב לעזוב את חנותו היפה, לחסל את כל עסקיו כמעט ללא רווח, ולעלות לארץ, אילמלא היה מתבונן בבניו הגדלים וחדר לעתידם. אמר יצחק: "ראיתי שהבנים גדלים גיבורים וחזקים. ראיתי שעוד מעט הם צריכים ללכת לצבא הצרפתי. אם כבר צריכים ללכת לצבא, שילכו לצבא ישראל".

יחד עם ששת בניו ואשתו, עלה יצחק לפני שש שנים לארץ, שוכן בצריף במחנה ישראל שליד לוד. הוא היה זקן. אשתו גם היא לא צלחה לעבודה ואילו חלק מהבנים טרם הגיעו למצב בו יוכלו להפח עבודה ולעבוד. המצב היה קשה. הציל אותו יוסף הבכור. עוד בטונים, אחרי סיימו את בית ספר אגיאנס, החל יוסף ללמוד מקצוע. הוא למד בבית־הספר המקצועי של אורט. במחלקת המכניקה העדינה, הצטיין בלימודיו. אולם כשאבה המשפחה לארץ, נשלח יוסף עלייזר הנוער לקבוץ אבן־יצחק־גלעד, בדרך לחיפה. בתחנת הנוער שלו, בלט יוסף כנער שהתאקלם במהירות בהחי החיים ובסביבתו החדשה, למד את שפת הארץ ואת מנהגיה בקלות מפתיעה. אך מצבם הקשה של הוריו אילצו לחזור למעברה. כה עבד כחשמלאי ומכונאי כדי לעזור להוריו.

אולם הקיבוץ לא ויתר בנקל על יוסף. מ"חנכו חששו שבמצבו החדש עלולים כשרונם ויכולתם ללכת לאיבוד. הם שלחו מרריך ל"מחנה, להשפיע על ההורים להחזיר את בנם יוסף ואת בנם השני, שגם הוא היה באותו קיבוץ והוצא יחד עם יוסף. הקיבוץ היה מר"כן לתמוך בהורים; ההורים קיבלו את התמיכה ויוסף ואחיו חזרו למשק.

יחד עם חברת הנוער שלו, התגייס יוסף לנח"ל. בנח"ל סיים קורס מפקדי כותות, הש"תתף בקרבות, עבר קורס צניחה. הצבא לא היה מכשול פיזי לבחור השרירי, שמנעוריו

יוסף אלבו

עסק בכדורגל ובבוקס. הוא שמת בחלקו ר"רק המצב בבית הדאגו. לא פעם אמר להר"ריו: "אחרי הצבא, תראו שיהיה טוב. אני אעבוד ואחם לא תעשו כלום. אני אחזיק את כל המשפחה".

ב"31.10, באחד הקרבות הקשים בסיני, נה"רג רב־טוראי יוסף אלבו בפעולה, כשניסה להגיש עזרה לחברים נפגעים. במשפחת אלבו נשארו רק חמישה בנים.

השבוע התיצב אחי הצעיר של יוסף ל"שירותו הצבאי. הוא יכול היה לקבל דחיה או שחרור. אולם האב אמר: "לא רוצה שח"רור. למה באתי למדינה, אם הבנים שלי ית"חקרו מהצבא?"

העדר נשאר ללא רועה

אזעקה נשמעה בנהלל. האם נטלה את שתי בנותיה הקטנות, נזומה (5) ודפנה (6), מיהרה עמן למקלט. מלבד האזעקה לא נשמע דבר. לא מטוסים ולא פצצות. רק הרעש האידילי ל"עופות ובעלי־חיים שבמושב. אולם נחמה, הבת הגדולה שאלה: "אמא, לא מפציצים את אבא?" האם ענתה: "לא".

רחוק רחוק, דרומה מנהלל, התפוצצו הפצצות במרחב סיני. זה היה בדיוק באותו יום בו נשמעה האזעקה בנהלל. באותו הזמן בו היה נדמה לבתו כי מפציצים את אביה, יעקב קרסיק, הוא נהרג.

לאם רק הודיעו כי בעלה נפצע. כששאלה: "היכן הוא?" ענו: "בשדה". היא הבינה שאין עוד במה להאמין. אולם הבת הבכורה לא האמינה כשאמרו לה שאביה נהרג. היא אינה מאמינה בכך עד היום. היא חוזרת ומספרת מדי פעם: "זה שמת, זה לא אבא. זה יעקב קרסיק אחר. יש הרבה יעקב ויש הרבה קרסיק. לא יכול להיות שזה היה אבא, אבא היה גבור".

אבא לא היה גבור מלחמה; הוא היה גבור של שלום. גבור של שדה, של אדמה חרושה ומעובדת, של עדרים הרועים באחו. הוא נולד כזה, בסביבה מעין זו.

מצד אביו היה יעקב בן למשפחה ברוכת ילדים, שעלתה לפני יובל שנים ארצה, והתישבה במושבה הדרומית ביותר בימים ההם — קסטינה. משך שנים ארוכות התפרנסה המשפחה מפלחה חרבה, כשהיא חיה על להם צר ומים לחץ. מצד אמו, היה יעקב דור שלישי בארץ, צאצא לראשוני ההתישבות העובדת בעין גנים. הוא נולד וגדל בנהלל. בן שבע היה כשהתישם מאמו.

מילדותו רץ יעקב אחרי העדרים במושב, כשהוא חולם על יום בו יתנו לו להוציא את העדר למרעה בעצמו, ואולי יהיה זה עדר שלו עצמו. חלום העדר התגשם לפני שנים ספורות. בכוחות עצמו רכש יעקב עדר בקר לפיטום, השקיע את כל כוחותיו בטיפוחו. משעות הבוקר המוקדמות ועד לשעה מאוחרת בלילה, היה נמצא עם עדרו בשדה. לא פעם נשאר לבדו בלילה בשדה, לשמור על עזרי הבקר של המושב מפני חמסנים.

במלחמת העצמאות לחם יעקב בין מגיני משמר העמק ובין לוחמי עמק הירדן. אחרי המלחמה, כשהחלה העליה הגדולה, יצא עם ראשוני בני המושבים שהתנדבו להדרכת עז"לים. הוא יצא למעונה, תרשיחה שבגליל ה"מערבי, בה יושבו עולים בצד התושבים ה"לגשר בין העולים החדשים לתושבים ה"יתיקים.

לפני שש שנים נשא אשה, כדי שיוכל ל"המשיך ולקיים את משק הוריו. ככת ההתמדה והמרץ, הצליח להרחיב את המשק ולבססו כראוי. תחביביו היו תחביבים רגילים של מ"מושב חקלאי: להאזין לפטיפוס הבנות ליד השולחן בשעת הארוחה, לנוח ביום והשבת ב"זוג המשפחה, לאחר שבוע עבודה מסרכת, לחלום ולשוחח על השאיפות הקטנות והג"דולות בחיי החקלאי: כיצד להגדיל את העדר, אילו הכלאות לעשות כדי להשיבחו?

לא היתה זו מליצה נדושה, כי אם אמת פרה: עזרי של יעקב קרסיק נשאר ללא רועה.

יעקב קרסיק